

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETESI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzörri hirtel-
tételnél olcsóbb. Nyitár-
sora 25 kr. Bélyegű min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Reformáljuk gazdasági egyesületünket.

II.

reformáció alatt a mult cikkben — természetesen — helyzetjavítást értettünk.

Erre két tényező képesít: tehetség és jóakarát.

A tehetség az egyesületben megvan. Bizonyítja ezt a tavali mérleg. E szerint az egyesületnek volt 91 alapító tagja 10500 frtnyi alapító tőkével, amely összeg

5 % mellett 550 frt évi kamatjövedelmet hajt.

Öt frtos évi díjas tag volt tavali 184; ezek után 920 forintnak kellett befolynia.

Két frtos évi díjas tag volt 253; ezek 506 frtot fizettek.

Tehát a tavali állapot alapján az egyesületnek összes évi jövedelme 1976 frt, mondjuk kerekén 2000 forint.

Igaz, hogy ez bizonytalan, sőt ha jól sejtünk, már az idén is csökkenni fog.

És ez elég szomorú magában.

Ha e csökkenés bekövetkezik, — miután a gazd. egyesület létének szükségtelen volta időközben ki nem tűnhetett — annak oka csak az lesz, hogy a tagok az egyesület működésének hasznát nem tapasztalják annyira, hogy emez áldozatokra magukat indítva éreznek. Meggyőződésüknek ezen változását pedig csak azon körülmény magyarázza, hogy az általuk imént támogatott egyesület után, felfogásuk szerint hasznat nem igen húznak.

De ha majd akár az egyesület időnkint kapandó értesítőjéből, akár annak hivatalos lapjából meggyőződnek, miszerint utóvégre a gazd. egyesületi tagságból más haszon is van, mint hogy olcsóbban aszokurálhat az ember: vagy nem fognak e csekély áldozattól visszariadni, vagy új tagok lépnek a kishitű kilépők helyébe.

Már most ha csak két ezer forint lesz — mert lehet — az egyesület évi jövedelme: akkor is biztosítva látjuk annak a mult számban ideálképp leirt működését.

Fogjunk ugyanis krétát!

Az egyesület központi titkárának most 1000 frt fizetése van. Ne teszessük, hogy az idén rászolgált e; beszéljünk arról, hogyha a rá mért teendőket az említettük értelemben elvégzi, biz azt a díjat busásan meg fogja érdemelni. Fizetése még csak a másik két kör mozgó titkárának lenne. És ezek, miután teendőjük ugyis arra az időre esnék, mikor ekonomikus-forma embernek égető dolga nincs, nagyon, de nagyon beérnének 400 – 400 frt tiszteletdíjjal. Mert vegyük a dolgot úgy, amint van. Ilyen állásra csak valami gazdasági tisztviselő, technikus vagy olyanféle ember lenne megnyerendő, aki a gazdálkodás, mint szakpálya vagy kedvenc foglalkozási ág iránt lelkesül. És tudjuk mindnyájan magunkról, hogy ami iránt az ember lelkesül, az iránt akár áldozatokra is kész.

Van a megyében néhány kincstári ispán, akiknek a dolguk tudvalevőleg nem oly sok és nem oly természetű, de az állásuk fizetése sem oly ragyogó, hogy egy kis jóakarát, illetékes helyről jövő buzdítás mellett, ilyen magát kifizető közügyi tevékenységre megnyerhetőknél ne volnának tarthatók.

Ez a költség tehát összesen 1800 forintot tenne, ha ily — eléggé maximális — nagyságban meg is maradna.

Állandó kiadásul maradna még a posta költség.

Papirosra stb. amit venni keil nem számítunk többet titkáronkint évi 10 frtnál. Még pedig azért nem, mert tudjuk, mennyit lehet 10 frt árú papirosra irni.

Sapientia sat!

Hát a posta költség?

Erre azt feleljük, hogy a magyar posta-intézmény ugyis busásan kifizeti magát, mert évenként százazreket hagy fölöslegül. Azt pedig be

nem láthatjuk, hogy állami szempontból mért ne tekintetnek a gazdasági — a legvitalisabb — ügy ép oly fontosnak, mint akár a »Vörös kereszt«, akár a sárosmegyei magyarosító társaság stb. ügye.

Amely állam szinigazgatóknak, társulatoknak, gőzhajó vállalatoknak, holmi közhivataloknak ad bélyegátalányt vagy portómentességet: az adhat és ha utána járnak fog is adni a semmivel sem kevésbé fontos gazdasági egyesületeknek.

Fog adni már azért is, mert ma terjedtebb és általánosabb mint valaha, azon tudat, hogy a mi államunk adóképesége főképen a teleknek teherbírástól van függővé téve

Képviselőink és nagyjaink sok olyat kivisznek a kormánynál, amit a laikus szinte ki-vihetetleneknek tart: miért ne használhatnák hát befolyásukat ily közérdekű, államilag fontos és másképen viszonyaink közt meg nem testestíthető, de égetően szükséges, halaszthatlan kérdésekben?

Továbbá mi meg vagyunk győződve, hogy köri elnököt kapunk, kvantum szátisz.

Elnöki ambíció, szereplési vágy a mi embe-reinkben van elég. Bár annyi köszönet is volna benne!

Hanem egy nincs meg nálunk.

És ez az, amit György Aladár meg gróf Zichy Jenő megyénket illető korholó cikkeikben mellőztek, dacára, hogy nagyon háládatos téma lett volna.

Bácsmegeye nagy és nagyob birtokosai, mint a közügy támogatói és szövívő vezérferfiái nem léteznek.

Aki ebben a nyílt vádban sértést lát, ám mutassa vagy nevezze meg, mit tettek e megyének jelen közbirtokosai, nemesei, birtok- vagy születés-arisztokratái e megye jobbletéért? Mutassanak csak egy intézményt, a melyet ők teremtettek; egy követ, amit ők állítottak; egy falat, melyet a közjólétnek ők emeltek.

Mutassanak csak egyet, és visszavonjuk e súlyos vádunkat.

Nálunk akármi kezdeményeztetik, az intelligenciának csak kalamus és hivatal után szegény emberei láthatók a lelkesedés nyakig érő fegyverében.

Még ha egészen heterogén föladatok, sőt gazdasági kiállítások oldandók is meg vagy szervezendők; akkor is holmi lateinerek futkosnak, irnak, tesznek-vesznek legtöbbit; a birtokosság nagy része csak a rendezői jelvény feltűzésére, az elmaradhatlan banketre, vagy egyegy nagyhangú, de meg nem szolgált toaszt elfogadására erőtetli meg magát.

A közigazgatási bizottságtól, megyei képviselettől kezdve, egész le az egyesületi működésig mindenütt, csak sporádikusán van képviselve azon elem, melynek a jogok és előnyök legnagyobb fokú élvezetéhez képest, a közbizboldogulás elősegítéseért a trombitát fújni kellene.

Sokat lehetne még itt elmondani; de hagyjuk, nehogy ezen előleges és csak a nagy többségnek szóló vád adassék okul a jövőben való hátramaradásra.

E helyett inkább kifejezést adunk azon reményünknek, hogy megyénk földbirtokosai, harminc év előtti félkézalkalmárokból százezrekké emelkedett gazdag zsidai, félrevonult nemesei és mánásai: mihelyt tette képes és sikert ígéro szervezetét látják a gazdasági egyesületnek, versenyezve fognak kilépni lethargikus visszavonultságukból és nemcsak képviselőválasztáskor vagy családi politika érvényesítésekor, hanem ilyen édes mindnyájunkat érdeklő alkalmakkor is ki fognak lépni a több teherrel, mint haszonnal, több gonddal mint tisztességgel járó cselekvés terére.

Mi azt hisszük, hogy ezen tehetősebb embereknek és terjedtebb birtokos családoknak az egyesület érdekkörébe vonása két föltétel alatt létesülhet.

Az egyik az, ha a gazdasági egyesület jelenbeli intéző egyénei a nehézségek által fokozott erővel, a köznembánomsághoz arányos ambíció

val törekednek az ujjászervezés munkájában elő-járni.

A másik az, ha megyénk főemberei szokásos körutjaik alkalmával mindenütt és minden alkalommal, mintegy jegyzéket vezetve, iparkodnak minden nem tagot, minden cselekvésre képes, de visszavonult intelligensebb gazdát, meggyőzni ezen egyesület virágzásának messzeható fontosságáról.

És e két föltétel elég kedvező prognosztikont mutat előzményül.

Gazdasági egyesületünk élén oly férfi áll, aki munkabíró kora delén, tele van nemes törekvéssel, semmi fáradságot se sokal, melynek célja a közjólét. Tapasztaltuk ezt s láttuk eredményekben is azóta, mióta az árvaságra került gazdasági egyesület teljgondú gyámjává lett Szemző Gyula, országos képviselő.

Vajha képviselő társait is megnyerné ezen köztámogatásra szorult ügynek!

Megyénk fejei pedig — dacára, hogy sokszálú politikai teendőjüktől és személyes passiójuktól ezen ügyág jó távol esik — eddig minden alkalommal sorompóba léptek, akár szólni, akár tenni kellett az egyesületért.

Mi hiányzik hát mégis oly nagyon?

Bizonyos neme az állandó unszolásnak. A mi közönségünk olyan e részben, mint aki mélyen alszik: ha fölrázzák is, azt mondja a kérdésre, hogy: igen; aztán fordul egyet és alszik tovább.

Ezt a közönséget tehát nem elég fölébreszteni, hanem gondoskodni kell, hogy újból el ne szunyólkáljon.

De ha nem egyszer, hanem kétszer, ötször, tizszer fölrázzák, hát majd csak kimegy az álom a szeméből.

Nálunk az nem titok, sőt lépten-nyomon hallani, hogy amit nem kezdeményez a főispán, meg az alispán, az rendszeren nem sikerül; viszont: amit ők indítanak meg, az mindig jól üt ki.

Ezen közszájon járó mondások ez időszerint tényleg igazak ugyan; de logikai hiba van bennük.

Nem áll — habár jelenben igaz is — de nem áll általában, hogy csak az sikerül, amit ők kezdenek; hiszen nem oly jellemek, hogy a kötelességérzetten kívül más indító okot, pl. önérdeket vagy hiúságot ismernének. Hanem az tulajdonképen a dolog fáciája, hogy nem kezdeményez itt senki semmit, hacsak nem a főispán és alispán: innen aztán azon helytelen elv szerint, hogy: »Post hoc, ergo propter hoc« föllájtják és vallják a hamis tételt mindazok, akik a saját bűnös tétlenségük miatt fölháborodott vagy zúgolódó lelkiismeretüket ezzel a kibeszéddel elalattani, kellemesnek találják. Inkább arra kellene ezen hibás mondasból rájönniök, hogy az a két-három befolyásos ember már csak azért se tehet mindent, mert mindenben mindennek kell lenniök; tehát — ha már olyan elismert jó vezetők azok — hát a táborukba kell szegődni tisztnek, altisztnek, vagy legalább közkatónának. Aztán majd hatékonyabb lesz a sereg, ha nemcsak vezérei, hanem tisztjei is munkások, törekvők lesznek.

Az tény, hogy csak vagyoniilag tehető, egyénileg népszerű, jellemileg kristály ember lehet nálunk hangadó; és ez nagyon jól van így.

Bácskai virilisták! kik kilencvenegyen fizettek 1000 frton fölül adót, gondoljátok meg, hogy a vagyon előjogai elenyésztek ugyan, de kötelességei megmaradtak; gondoljátok meg, hogy a világ előtt minden mulasztásokat jobban igazoljátok, mint azt, ha ezen áldott telkű megyében a gazdasági haladás ügyét léha részvétlenségtekkel pangani engeditek. A zászló jó kézben van; senkinek se derogálhat azt követni. Sorakozzatok alája!

»Hass, alkoss, gyarapíts, s a haza fényre derül.«

Az új főispán.

Parcesetich Félix, sz. kir. Ujvidék városnak ma-holnap kinevezendő főispánja, a 17-ik század végén Dalmáciából átszarmazott nemes Parcesetich család ivadéka,

melynek egyik ága Mária Terézia, a másik pedig II. Leopold alatt nyert hazánkban új nemességet. A család tulajdonképeni fészke szab. kir. Zombor városa, mely épen úgy, mint Szabadka is, e családból nyerte első főbíráját. Bács megyében azonban nem emelkedett a Paresetichék oly magasra, mint Szerém és Torontál megyékben, hol tagjaik közül többen mint alispánok, főszolgabírák és követek vezetés szerepet játszottak. A szabadságharcban a család valamennyi fegyverfogható tagja részt vett, és közülük Zsigmond huszár ezredes volt.

Ezen hazafias család tagja az új főispán, ki szüleit korán elvesztvén, anyai nagyatyja, a jómódú Pach Ferenc városi tanácsos házában nyerte első gondos nevelését. Iskoláit Szabadkán, Baján és Pécsen végezte, a jogot pedig a bécsi, prágai és pesti egyetemeken hallgatta. 1867-ik évben Szabadka város választói az alig 27 éves ifjút majdnem egyhangulag főügyészre választották, mely tisztelet egész 1872-ig közmegelégedésre viselte. Ugyanczen évben pártja polgármester és képviselő jelöltnek léptette fel, amde az akkoriban Szabadkán elkeseredett harcokat vívó balpárt ellenében győzelemre nem juttathatta. Ezután mint ügyvéd működött, miglen 1875-ben O-Becsére kir. közjegyzőnek lón kinevezte.

Szelid, megnyerő modora, melegen érző nemes szíve és tántoríthatlan hazafisága kiválóan képesítik arra, hogy tehetségeit a főispáni állásnak szentelje s azt nemes néveléssel viselje, hanem egyuttal oly módon töltse is be, amint az ottani sajtóság viszonyok között minden oldalról kívánatos. Az új főispán 43 éves — tehát életének legszebb korszakában levén — tevékenységétől sok jót, és üdvöset várhatunk.

Hirek.

Parsetich Félix ujvidéki főispán beiktatása november 9-én lesz.

A vallás- és közoktatási miniszter Drescher Ede polgármestert a bajai fitanítóképző intézet igazgatótanácsába taggá nevezte ki.

Grün X. Ferenc szántovai újonnan kinevezett plébános, ma kedden tartja beiktatási ünnepélyét.

Zentán járt vasárnap Herman Ottó és Meszlényi Lajos függetlenségi párti képviselők, hogy a párt részéről Gr. Ráday Gedeon ellen Majoros István bácsinak propagandát csináljanak. — Kár!

Dr. Fleckenstein Ferenc bezdáni fiatal ügyvéd, november hetedikén tartja esküvőjét Temesvárt Breinfolk Anna k. a. ny. a. a. temesvári postaigazgatóság titkárnak kedves leányával.

Jankováról írják: A tavali nálunk annyiszor veszélyeztetett közbiztonság a m. k. csendőrek szervezése óta nem hagy fenn kívánni valót. Annál nehezebben esik hallanunk, hogy derék őrszemélyek és a siker főosztályosa, Nemes Sándor, Szegedre helyezték át. Leköteleznék az alispán ur e vidéket, ha nagy befolyását ezen érdemes embernek itt marasztására érvényesíteni kegyeskednék.

Hymen. Szabó János dorozslói postamester és az ottani takarékegyet elnöke eljegyezte magának öz. Kleiner Hermint. Aldást kívánunk e figyire.

Magyarosodás. Mihalik Antal József bajai illetőségű ugyanottani lakos „Mátrai“-ra, Szejkora Nándor bajai illetőségű ugyanottani lakos „Szekely“-re, és Einville Lajos bajai illetőségű ugyanottani lakos „Erdős“-re változtatták nevüket belügyministeriumi engedéllyel.

A helybeli főgymnasium tanári kara f. évi november 9-én, az intézet fenállásának tizedik évfordulóján, iskolai ünnepélyt fog rendezni.

A megyeház épületében az új elhelyezkedés miatt oly nagy a zavar, hogy sok, kivált egyszerűbb ember akárhányszor az egész palotát körüljárja, míg végre meggyőződik, hogy — nem találja, akit keres. Jó lenne a kapu alatt egy ideiglenes tájékoztató táblát állítani, mit egy ügyes írónk fél nap alatt összehajszolva számos érdekelet utba igazítja addig is, míg a végleges rendezkedés foganatosítható lesz.

Nyilatkozat. F. hó 17-én becses lapjának 43-ik számában egy úri ember jónak találta a Palánkán lévő fogyasztási adó bérlőség fizetési bárcájának kiállítását kritizálni. A bérlőség nevében megmondjuk tehát ezen egyének, hogy maga a bérlő, valamint a bérlés kezelő személyzete ép oly jól beszél a magyar nyelvet, mint maga az utolsó számban megjelent cikknek írja. A kezelési személyzet azon vidék nyelvét használja a bárca kiállítására, a minő itt divó. De sajnos, itt néhány magyar család kivéve, a nagy többség németül és szerbül beszél; így tehát csak ezek nyelvén vagyunk kénytelenek a bárcákat kiállítani. Palánka, 1882. okt. 20. Seeber Ferenc, bérlévezető, Stein Lipót és Zsigler Adolf, kezelők.

Nyilatkozat. A „Bácska“ című lap 43-ik számában Bergl Emil által aláírt cikk személyemmel is foglalkozik, a valót, — aljas haszontalan rágalomokkal eltorzított alakban közli. Ugyanis Bergl Emilnek a kasszából leendő kizárására tárgyában megtartott választmányi gyűlés egész tartama alatt, annál kevésbé a hozott határozatban, Haberman Dávid ur kizárására egy szóval sem lón említve. Jankovác, 1882. okt. 20. Schöffler József, okl. jegyző.

Esküvő. E hó 14-én a budapesti reformátusok Kálvin-téri templomában fényes esküvő volt; ugyanis dr. Schneider Károly, fiatal kulai ügyvéd, ekkor vezette oltárhoz kedves menyasszonyát, Vargha Etelka kisasszonyt. Az egyházi szertartást Kármán Pál torzsai ref. lelkész és főesperes, a véglegény nagybátyja vezegte, nagyobb szabású és igazán emelkedett szellemű beszédet intézve a fiatal egybekelendő párhoz. Násznapok voltak Korhay Károly kulai derék ügyvéd, kit Kármán Lajos országgyűlési képviselő helyettesített, és Vancsó Gyula budapesti ügyvéd. Esküvő után szűk körű, kedélyes ebéd rendezett, melyen csak a legközelebbi rokonok vettek részt. Ennek végeztével a fiatal pár, a délutáni gyorsvonattal Bécsbe utazott, onnét folytatandók boldog násztutókat Olaszországba.

A közönség figyelmébe. A m. kir. pénzügyi ministerium folyó évi 56812. sz. rendeletével megengedte, hogy: 1. Ha keresztény hitvallású dohányárús vasárnapokon és saját ünnepein helyiségét zárva akarja tartani, köteles arról gondoskodni, hogy a fogyasztó kö-

zönség a kincstár részéről áruba bocsátott cikkeket u. m. dohányt, szivart, esetleg bélyeget és váltó-ürlapokat folytonosan kaphasson és pedig könnyen hozzáférhető helyen, ugyanazon épületben, melyben az áruda elhelyezésére az engedély megadott — és ugyanazon órákban, melyek az 1868. évi kiadott pénzügyi törvények és szabályok hivatalos összeállításán 11. §-juzetének 88. §-ában meg vannak határozva. 2. Köteles a dohányárús a zárva tartott boltját szembetűnő módon, magyar, és a közönségben divó nyelven megjelölni, hogy az épület melyik részében lehet kapni a kincstár részéről áruba bocsátott cikkeket. 3. Köteles gondoskodni arról is, hogy azon helyiségben a vevő közönség pontosan kiszolgáltatassék, hogy abban a kincstár részéről áruba bocsátott cikkeket, melyeknek eladására kötelezve van, mindenkor elegendő készletbe legyenek.

O-Kanizsan e hó 18-án esküvött meg Dukay István tanárjelölt, a kedves Wagner Otília k. a. ny. al. Kanjilovits Janos Tovarisova közönségi aljegyző eljegyezte a kedves Masirevits Anikica kisasszonyt Zomborból.

Csantavérről írják: Közönségünk érdemekben megőszült és jótékonyaságáról szélesebb körben ismert veterán polgára Basch Jakab ur aranylakodalmát zajtalanul óhajtván megülni, a menyegző költségei fejében 200 forintnyi adománnyal járult a helyb. izr. hitközség iskolájának vagyónához. A hitközség előjárósága ez alkalommal a köztisztviselők álló jubilált érdemeinek adozni óhajtván, öt egy díszserleget tisztelt meg. Az agg házaspárt, — melynek élete szakadatlan láncolata a folytonos jótékonyaságnak, bizonyítva egyszer s mindazt is, hogy az emberiség érzetek felekezeti különbséget nem ismernek, — a polg. közönség előjáróságának élén az egész közönség színe-java sietett üdvözölni.

Apatinban a f. é. október hó 15-én megtartott iskolaszéki gyűlés alkalmával a napi rendben levő ügyek el tárgyalása előtt egyhangulag kijelentették: „Miatán mi ez ország fővárosában ma végbemenő Petőfi-szobor leleplezésének nemzeti ünnepélyénél küldöttségileg képviselve nem lehetünk és koszorút sem rakhatunk az emlék oltárára: a nagy nemzeti költőnk dicőült szelleme iránti kegyeletet jegyzőkönyvileg fejezzük ki.“

Jankovácra a nagyméltóságú belügyministeriumnak 19875/1882. szám alatti intézkedéssel jóváhagyott szabályrendelet alapján a megyei alispán ur a kerületi fiiskolák látogatásával Sabjányi Jenő rom. katolikus néptanítót bízta meg. E megbízatásnak, mely reá mint közönség nézve egyaránt kitüntető, már is dícséretre méltó buzgalommal felel meg. B.

Helyreigazítás. Félreértések elhárítása végett kijelentjük, hogy a „Bácska“ mult számának hirrovatában a harmadik hasáb „Csajkás járási hírek“ című második bekezdése Titelről szól.

Apatinban okt. 18-án délután egy 60 éves német ember fölakasztotta magát.

Több fölől kaptunk panaszt, hogy a vidéken pl. Apatinban 50 kros bélyeg nem mindig kapható; ez oly államérek ellenes gondatlanság az illetők részéről, hogy az így zaklatott közönség nagyon jól tenné, ha az illetőket föladná s az árulási engedélyt tőlük megvonatná.

Illetékes helyről értesülünk, hogy nem igaz, amit több fővárosi lap újságot, hogy Sterbeczky sikkasztót a szabadkai törvényszék szabad lábra helyezte.

O-Kanizsan Gresits Miksa elnöke alatt állandó bizottság alakult, mely ipariskola létesítésén fáradozik. Így írja ezt az E-s.

Csődök a megyében: Schwarz Antonia Ujverbáson, Sziszmann Mózes O-Morovicán, Markovits Mihály Zomborban, Kampl Ferenc Ujvidéken.

Uj penzintezet. „Első Karavukovai segélyező szövetkezet“, a cég és Schmidt József igazgató, Jungert Mihály aligazgató, és Engelman Ignác, Feszli József id., ifj. Knöbl István, Lang Márton, Hutterer József, Reile Antal, Schlagetter József, Jungert Jakab, ifj. Goll Mihály, Biró János, Bauman János nro 7., Bauman János nro 315., Zuckerman Ignác, Jäger Boldizsár és Ritter Simon igazgatósági tagok cégjegyzési jogosultsága, bej. a zombori kir. tsvszéknél jul. 27.

Okirathamisító ügyvéd. A kir. kuria III. büntető tanácsa 19-én tárgyalta Milassin Lajos szabadkai ügyvéd büntetését. A tényállás röviden ez: Malagurszky Lukács szabadkai lakos ellen tőle elvált felesége tartási címen több pert indított s ezek közül az utóbbi-ból közszemélyen címén 30,000 frtot követelt. A férj ügyét Milassin Lajosra bízta, ki dacára annak, hogy egyenes utasítást nyert a ki nem egyezésre, mégis egységre lépett fele nevében, mely szerint a nő a 30 lánc föld holtig leendő használatát megkapta s 15 nap alatt azonfelül 28,000 frtot tartozott a férj fizetni. Milassin ezen egységre felét nem értesíté. Időközben Milassin a magyar nyelvet nem beszélő felével egy új meghatalmazást íratott alá, azt állítván, hogy az első elvesztett, s ezzel elutasított a fővárosba. A férj megtudván a kötött egység tartalmát, polgári uton iparkodott azt érvénytelené tenni, de ez nem sikerülvén, fenytő feljelentést tett ellene. Milassin elfogtatván, Mamusich Agostont, a nő ügyvédjét is beakarta vonni a pörbe, azt állítván, hogy ennek kecségető ígérete birta ott rá az egységre megkötésére, ki 10,000 frtot ígért neki. Később ezen vallomását visszavonta. A törvényszék Milassin Lajost a család büntetésében mondta ki vétkeinek s 1 1/2 évi börtönrre és ügyvédségének 5 évi fel-függesztésére ítélte. A kir. tábla bttó tvköny 401. és 389. és 381. §-s. 2. pontja szerint minősülő csalásban talála bűnösnek s bár a 383. §-s. szerint — mint az elnök kijelenté — 5 évi fegyházra kellett volna ítélni, ehát erre ítéltetett. E.

O-Becse. Folyó hó 26-án kezd meg Szegedi Mihály szinigazgató harminckét tagból álló igen jól szervezett, dráma, vígjáték és operette színtársulatával az előadásokat a nagy vendéglő dísztermében. Már eleve nagy pártolásban részesül, mert méltán lehet mondani, hogy a vidéki társulatok között első ragú képességű. Az első bérletben az előadási műsorozat az operettek-ből a következők: „Üdvöske“, „Furcsa háború“, „Nap

és hold“, „Tiszt urak a zárdában“, „Boccaccio“ és „Szép Helena“. — Szinművekből: „Milimári“, „Vörös sipka“, „Szép leányok“, „Igmándi kis pip“ és „Arva Zsuzska“. — Továbbá: az „Ellenállhatlan“ vígjáték és „Krisztus Pilátus előtt“ néma képlet. Mint a műsorozat mutatja oly társulattal van dolgunk, mely O-Becse közönsége részéről ép úgy fogja az elismerést kiérdemelni, mint Szentés városától, hol az egész nyári időnyt töltötte. A társulat kiválóbb erői a hölgyek részéről: Szegedi Eliza igazgatóné, Kövesi Róza, Ferenci Erzs, Leővei Ilka, Török Berta, és Molnárné; a férfiak részéről: Szegedi Mihály igazgató, Siménfalvi Gyula, Prielle Péter, Ferenci Béla, Gaál Gyula, Tisztai Miksa, Láng Ödön, Csetri Gyula és Nyitrai Sándor. Megemlítendő, hogy a társulat valláskülönbőség nélkül pártoltatik. Végül tekintve a műsort, melyről ítéelve, hogy a főváros szinpadához méltó darabokat foglal magában, továbbá tekintve a felette költségesen szervezett nagyszámú társulatot, melyel a közönség igényeinek és várakozásának eleget akar tenni, elvárható a nagyérdemű közönségtől, hogy tehetségük-höz képest ezen törekvést pártolja.

Kiszacson szombatontint hetivásár van engedélyezve, de helypénzszedési jog nélkül.

Csütörtökön a r. k. iskolaszék ülést akart tartani, de a buzgó (?) tagok megint nem jöttek össze kellő számban. Szép érzék a köztisztesség iránt!

Sztanisicsi hírek. Egész közönségünkben az érdemes előjáróság egyetlen lámpát sem állít, a sötétség olyan mint szápadok előtt, dacára a hidak és árkoknak, mik keresztezik, míg egy szerencsétlen utas vagy helybeli, lovaival együtt, a nyakát nem szegi. Hja, gazdag városnak szegény a szerencséje! Ha két ember találkozik esténként az utcán, egymást gallérná fogva kerülnek ki, ezt nem tehetik a korlátokkal s a fákkal szemben; — mintha csak a város atyáinak a világgóság soha sem fényeskedett volna! — De nincsen árnyfény nélkül! Egy dícséretes eszme kezd fejlődni, — megérdemli a nyilvánosságot s hogy tudomást szerezzen a megye is róla s az érdeklődők, — melynek célja nem egyéb mint Sztanisics mezővárosnak a járásbíróiságot megnyerni, (mely már a 60-as években egyszer itt volt). Üdvözljük az eszme megpendítőjét s kívánjuk, hogy siker koronázza törekvést. Előre is megmondhatjuk, találkozik apró szent, ki a kákán is csomót keres, de ez ne riassza vissza az érdemes kezdeményezőket — kiknek szívén fekszik Sztanisics jövője s jóléte, — s meglehetnek győződve, hogy nem teljesedik be sem rajtuk, sem a lakosokon az oláh közmondás: mig a mennybe jutsz, megesznek a szentek. — Kaszinók, iskoláinkról, ipar- s kereskedelmünkéről s más egyéb közérdeklő dolgokról más alkalommal batorkodom tekerkesztő urat felkeresni. Rogó.

Német revolvierzurnaliszták zsebmetszési kísérlete. Egy bécsi „Residenzblatt“ című elődi képes lap Czirtusz Ferenc kir. tanfelügyelőnk jubileuma alkalmából azzal akart kedveskedni neki, hogy majd kiadja arcképet és életrajzát; ismert szerénységgel csatolván kiegyenlítés végett egy szerény nyugtát a remélt honorariumról. Mondanunk sem kell, hogy a hivatalos vendégnek ajtó mutattak. Meddig járnak még ilyen zsebmetszők szabadon? oh hirlapírói egyesület!

Katyrol Janits János Titelr, Radulovits Darinka Kovil-Szt. Ivánra neveztetett ki tanítóvá.

Alispánunk azon indítványát, hogy az ujvidéki országút kiépítésék, Ujvidék, a határába eső rész terhével, elfogadta. Ugyanitt küldöttségileg kért meg a közgyűlés a szakminisztert, a kir. tábla egy fiókjának ide helyezése iránt.

Bermentellen express levélben kaptunk hétfőn reggel egy elavult kulai hírt, melyből érdekes régiség-kép kihalásztuk a következő sorokat: a kulai „állandó műkedvelő társaság“ e hó 11-én jótékonycélú színelőadást tartván, — ez alkalomra Albinának „Természet és műveltség“ című négy felvonásos vígjátékát választá, — mely választás már magában véve is igen szerencsés volt. (A magyar vígjátékokat már mind lejátszották? Szerk.) A játékok illetőleg: az oly összevágó és oly sikerült volt, hogy műkedvelőktől még ennél sikerültebb előadást alig láttunk. A közreműködők közül kiemelendők: Wighardt Paula, Felicidés Aranka, Boguár Irma kisasszonyok; Vitályos Imre, Tápai Lajos, Karch József, Palásthy Ödön, Kätz Armin és Zsambokréthy Agoston urak. Az ekként szép sikerrel leolt színelőadásról a legnagyobb megelégedéssel távozott a nagyszámú s minden ízében válogatott közönség; nem ugyan hazá, hanem... az előadást követő tánc-füzérek. Utóbbi valóban kedélyes és világoskiviradtig tartó tánc-füzérek Kula és környéke szépei nagyszámmal képviselve voltak.

Lakner István bajai városi írónk, eljegyezte Szent-Istvánról Tessényi Etelka k. a. t.

Pivnicán nov. 25-én árverés lesz Vidákov Spiridion 3093 frtra b. ingatlanaira.

Kapitány Jóska, híres betörő tolvaj, akinek arcumában láthatni, péterváradai börtönéből e hó 17-én este — most már negyedidzben — megszökött, de harmad napra elfogták. A szökés, mint az épen ott ért álló két katona szóval előadta, következőleg történt: Esti fél 7-kor, a midőn a szokásos inspekció a körjárat által megtartatva a kazamáták zarkájában, a két őrfel foglalta őrhelyét, s fel és alá járt a kazamáták udvarán, mely udvar a belgrádi kaputól az Ujkapu felé egy körülbelül hat méter magasságú fallal van körítve. 7 óra után az egyik kazamátá zarkájából kijött két katona siphás, bluzos és kardos egyén, és rögtön rá- rival a katona őrkre, hogy jól vigyázzanak a fegyverekre, mivel ők profuszok és vizitálják a kazamátá zarkáit. — A két őrgyanun nem sejtvén, tovább ment a zarkák felé, s a midőn megfordult, észre vette, hogy a két fegyenc a fal gerincén van és onnan a körítő árokba vetette magát; erre azonnal csegették a jel-tiszt rögtön ott termettek s értesülvén a dologról, be- mentek a zarkába, s a híres Hauptmann zarkáját tárva s láncait lefűrészelve találták. A szomszéd zarka fala szintén át volt törve, s lakója Hauptmannal elmenekült.

A zombori első önségelyző szövetkezet az eddigi kamatlatát a szabályszerű üzletdíj mellett 500 frtig 7%-ra, 1500 frtig 6%-ra azonfelül pedig 5 1/2%-ra szálította le.

Ki nagyfőn ugyanis bász, ki tartott a ségünk fogadta ispan f. fomérnő les fél mében. atalk a lecsapó közönség nyilatkoz pan ur kisérük nek emb nem int ő minden nem sok lás ezrel létét elő pan ur l. Bod nagy to helyi érde lett) Ma nevé haj mintatele közte hat az olasz zott mag azonban egészen könnyebb rizsek kö romféle lán, körül Maghozat fölter ut a nováró összes tes velyes riz tünő tem sérietek foglaltati gúlag font rült, de e vezett oia. Az I botrányt; nevezett indítottak grótot, hogy meylről k tegnap ve tisztelje királyról- jait, közt kedőt és f delyesen f elbuszústa házba mer pestre érs melynek j Branovacs szobájába, gatták veg behangzó rült lakás magával a elszállások akart, hogy háit. De a gyalogban itasságban észrevette Branovacs jaba, mert gatti. De varta eszt edénynevel gával besze Ha ekkor állítanak, E helyett Nyolc órak lépésen lak Branovacs én házamb, hogy esupé jutva a m szobaleányo déglöst arc emelet lépa leányok isz most már k vadul forgó emelt botta kiáltására megvárta, örült! — futott, azut hol egy höl lek! — ki vert. Iszony e pillanatba mindjárt ut látta az ér picér folsz ben oly nag vetkezett a vadul rohan kóra, kik a lanatban egy gyermekeine rálott, de sz repülve a fa által fölriaszt

Melléklet a „Bácska“ 44-ik számához.

Kiskerről írják: „Október 19-én ünnepélyes és nagyfontosságú nap volt községünkre nézve. E napon ugyanis a megyei alispán úr Torzsa, Kucura, O. Verbasz, Kiskér és Ó. Kér községek vízlecsapolási ügyében tartott érdekeltségi gyűlést. Reggel fél 9 órakor községünk előjárósága élén a lelkes üdvözölő beszéddel fogadta az alispán urat a község határszélén. Az alispán úr kíséretében volt Tripolszky Gyula megyei főmérnök, Jungen és Lisznyai kulturmérnökök. A gyűlés fél 10 órakor vette kezdetét a község ház nagyeremében. Megnyitott beszédben és a tárgyalás folyamán alispán úr egész odaadással buzgólkodott a vízlecsapolási ügy keresztülvitele mellett, úgy hogy a község is, illetve az érdekeltek is egyhangúlag mellette nyilatkoztak. Jól esik konstatálnunk, hogy az alispán úr nem fárad hiába, — előismerés, méltánylás, hála kísérik őt mindenütt. Tapasztaltuk: alispán úr a tettek embere. Ő nem keres kényelmet, ő nem pihen, ő nem intézkedik az alispáni szék magaslatáról, hanem ő mindent megnéz, mindenről meggyőződik, és akkor nem sokat beszél, hanem sokat tesz. — A vízlecsapolás ezreknek nyomorát fogja enyhíteni és ezreknek jólétét előmozdítani — hálájuk, áldásuk legyen az alispán úr legelső jutalma! — K.

Bodola Lajos, kir. főmérnök nyílt levelet intézett nagy történésközönséghez, Salamon Ferenchez, melyből helyi érdeke miatt kiemeljük a részletet: Pékla (Kula mellett) Ma indítottam Budapest felé a Dunán a Vilna nevű hajót ezerhatszáz métermázsás rizsszel, a péklai mintatelep ez évi terméséből. Gyönyörű termés, van közte háromféle rizs: az ugynevezhető magyar mellone, az olasz mellone és az olasz novárai rizs. A lehejtett magyar mellone nagyrészt vörösses színű, mely azonban a koptatás alatt fehér lesz; az olasz mellone egészen fehér, habár édes testvére a magyarnak, s könnyebben brillirozható; a novárai rizs pedig minden rizsek közt a legszebb s legnagyobb szemű. Ezen háromféle rizsfaj tehát a magyar talajban termett Péklán, körülbelül 85 katasztrális hold bevetett területen. Maghozam tekintetéből a magyar rizs adott egy hektoliter után 40 hektót, az olasz mellone 60 hektót és a novárai ugyancsak egy hektó után 45 hektót. Az összes termésből esik egy holdra 20 métermázsás hüvelyes rizs. Maga a magyar mellone már egy igen kitűnő termés, mert a mint a Fiumében megejtett kísérletek bizonyítják, abban legtöbb protein tápanyag foglaltatik, de a mi az 1882-iki termést közzéadásilag fontosá teszi, az még eddig nálunk nem sikerült, de ez évben teljes érési fokra jutott két fentnevezett olasz fajta rizs meghonosulásában áll.

Az Egyetértés után közöljük a következő sajnós botrányt: Ráday Gedeon grófhoz a nem rég kinevezett honvédelmi miniszterhez úttagu küldöttséget indítottak Zentának választó polgárai, s megkérték a gróft, hogy fogadja el újra a képviselői mandátumot, melyről kinevezetése miatt lemondott. A küldöttség tegnap volt a miniszternél, s Ráday gróf, hogy megtisztelje választóit, fényes ebédet rendelt az „Angol királynő“ben, s meghívta rá a zentai deputáció tagjait, köztük Branovaeski Száva hetvennégy éves kereskedőt és földbirtokost is. A lakmározás fölöttébb kedélyesen folyt délután négy óráig s a zentaiak ekkor elbucsiáltak a minisztertől s a „Vadászkürt“ kávéházba mentek feketére. — A küldöttség tagjai Budapestre érkeztek az „István“ fogadóba szállottak, melynek jobbadán törzsvendégei. A Vadászkürtből csak Branovaeski tért egyenesen a 25. és 26. sz. I. emeleti szobájába, a többiek a nemzeti színház előadását hallgatták végig. Branovaeski, a szállóbeli cselédség egybehangozó állítása szerint, teljesen ittas állapotban került lakására, az „István főherceg“ szállóba, hol ötöd-magával az első emeleti 25. és 26. számú szobában volt elszállásolva. Minden valószínűség szerint lefeküdni akart, hogy mámorát kialudja s a végből levetette ruháit. De a helyett hogy ágyban maradt volna, pongyolában kilépett a hosszú folyosóra s azon járt föl-alá ittasságában. A szálló tulajdonosa meg a cselédség észrevette a különös vendéget s az előbbi megkérte Branovaeskit a pincér által, hogy térjen vissza szobájába, mert ily pongyolán nem illik a folyosón sétálgatni. De Branovaeski, kinek a bor teljesen megzavarta eszméletét, nem hajtott e kérésre, s az éjjeli edényével öntözgette a folyosón levő virágokat. Önmagával beszélgetve, időről-időre megjelent a folyosón. Ha ekkor bevezették volna szobájába s valakit melléje állítanak, hogy vigyázzon rá, aligha történt volna baj. E helyett engedték szabadon támoyni a folyosón. Nyolc órakor a vendéglő egyik lakója a jobboldali lépcsőn lakására igyekezett. Az első emeleten ott állt Branovaeski. „Mit akarsz? Ne merj fölmenni! Ez az én házam!“ kiáltá fenyegetőleg. A lakó azt gondolván, hogy csupán részeggel van dolga, tovább ment s feljutva a második emeleti folyosóra, az ott takarított szobaleányoknak mondta, hogy figyelmeztessék a vendéglőst arra a részeg vagy örült emberre, a ki az első emelet lépcsőfokán áll. Alighogy ezt elmondta, a szobaleányok iszonyu kiáltásban törtek ki. Branovaeski, kin most már kétségkívül teljesen erőt vett az örültség, vadul forgó, kidüllett szemekkel, lobogó inggel és föl-emelt bottal rohanna jött a folyosón. A szobaleányok kiáltására többen siettek elő a lakásokból, de mindenki meghátrált, a mint fölhangzott a kiáltás: „Jaj, egy örült!“ — A tébolyodott egy darabig a leányok után futott, azután a második emelet egy szobájába rohant, hol egy hölgy ült íróasztalánál. „Megöllek! Megöllek!“ — kiáltá s fölkapta az íróasztalon fekvő revolvert. Iszonyu szerencsétlenség történhetett volna, ha e pillanatban nem lép be a hölgy hazatérő férje s mindjárt utána a szobapincér. A mint az őrgöngg meglátta az érkezteteket, figyelme elfordult a nőtől s a pincér felszólítására elhagyta az idegen lakást, melyben oly nagy rémületet idézett elő. Azonban most következett a folyosón a legrémesebb jelenet. Branovaeski vadul rohant az időközben mindenünnen elosietett lakókra, kik rémes kiáltások között menekültek. E pillanatban egy fiatal ember, — Emmerling háziur kis gyermekeinek nevelője — hagyta el szobáját. Az őrgöngg rálőtt, de szerencsére nem talált. A golyó magasan repülve a falba fúródott. A segélykiáltások és a lövés által fölriasztva, Fekete Lajos seimecbányai erdőta-

násos is kirohant szobájából. Egyenruhában volt, karddal oldalán. A mint Branovaeski őt meglátta, neki rontott s a revolver lövése emelte. Fekete látta, hogy élete komoly veszélyben forog, kirántá kardját és sulyos csapást mért vele a dühöngő fejére, ki megtántorodott, elesett és esés közben elejté a revolvert, melyet a pincér vett fel a földről. — Az orvosi látélet szerint Branovaeski kettős törést is szenvedett karján. Ezt alkalmasint akkor kapta, midőn a vágás következtében összerogyott. Csakhamar fölemelkedett azonban s vértől esugró fövel rohant az első emeletre, hol végre az előhívott rendőrök megkötözték az őrgönggöt s elszállították a kórházba. A kocsiban alig bírták őt megtartani a rendőrök s a fölvételi terembe is úgy kellett bevonszolniok. Navratil Imre főorvos azonnal gyógykezelés alá vette s fején a koponyaonting erő sebet s balkarjának alsó részén kettős törést talált. A sérüléseket sulyosoknak s gondos ápolást, tartós nyugalmat igénylőknek mondja.

Több napilap azt a hírt hozta, hogy az „Első magyar általános biztosító társaság“ 400 frtos ösztöndíjat ajánlott fel egy megyénkbeli illetőségű, gazdasági pályára készülő ifju kiképzetésére; de mert a jelölésre illetékesül fölkerült gazdasági egyesület ezt megtenni elmulasztotta, hát behúta a társaság az ösztöndíjat. Így szóltak e hírek. — Mi kérdést tettünk a gazdasági egyesület e. i. elnökénél Szemző Gyula urnál és azt kaptuk válaszul, hogy neki ezen ösztöndíj felajánlása felől tudomása nincsen. — Egyébiránt nem hiszük, hogy a hatalmas és nemes intenciójú társulat, mely ezt az összeget már megyénk gazdasági haladására szánta, ezen bizonyára véletlen nem jelölés miatt visszavonja jótékonyágát és az egyesület híre ezen meg nem érdemelt rossz nevet, indolenciát rajta szárazsaga; egy megyei ifjút pedig — akinek azt a 400 frtot a sors szánta — gazdasági helyzetünknek bizonyára javára szolgáló pályájától elűsse.

A Zombor városi könyvtár egyesület választmányának évi október hó 22-én rendkívüli közgyűlésén következő alakult meg: Elnök: Gertinger Adolf, igazgató Mártonffy Károly, jegyző Zsuffa Vince, pénztáros Csarsch Sándor, könyvtáros Dr. Bäumel Ede, könyvtáros Heiszler Ferenc, választmányi tagok: Dr. Spitzer Mór, Dömötör Pál, Pribil Ernő, Leovits Gedeon, Bergmann Agost, Schmidt Eugen.

A g. kel. hitközség szegény sorsú szerb gimnaziák helyett könyvekre és tandíjra ez idén 212 frtot fizetett. A hitközségnek ezen áldozatkészségéről a r. kath. és zsidó felekezet is bátran példát vehetne.

Ujvidéki hírek. Mult héten a „Nympha“ helyi hajót, mely Ujvidék és Kamenica közt közlekedik, balcsent érte. Alig hogy elindult a Kamenici állomásról, kázánja megrepedt és siketítő siseréggel szabadult ki belőle a gőz. Az utasok igen megijedtek s többen az ablakokat beverve a Dunába ugrottak szerencsésen partra úsztak. A hajón maradt utasokat az ijedségen kívül egyéb baj szerencsére nem érte, mivel sikerült a „Nympha“ még idejekorán a parthoz vontatni. — F. hó 17-én a „Szalk“ propeller derék kapitányát Papp Leót Karlóca és Ujvidék között kabinjében hirtelen szívizhűdés érte, mely életének rögtön végét vetett. Az elhunyt 42 éves volt, nős s gyermekeit hagyott maga után. Ujvidéken tették ki a hajóból s itt lett eltemetve. Béke poraira! — A vasúti Dunai hídoszlopok építésénél, melynél már számos ember járt szerencsétlenül, ismét egy munkás lelte halálát. A hídoszlop caissonjában mélyen a víz alatt, a hol csak a legerősebb szervezetű egyének állják ki rövid időre az emberfeletti munkát, az említett munkás valószínűleg léghiány miatt hirtelen megfulladt. — Ma dalárda hangverseny lesz, lefolyásáról szintén referálni fogok. Z. L.

Beküldetett Zentáról ez a Ráday nóta:

*Megízente a Király ur Zentára:
Kinevezte gróf Rádayt Budára,
Miniszter lett, magyar honvéd miniszter,
Ki a hősi honvédséget tartja fel.*

*Városunknak lobogósai házai,
Követünk volt, követünk lesz Ráday,
Részaravunk egy szívvel, egy lélekkel,
Majd elbánk ő a csalfa némettel.*

*Eső után szivárvány van az égen,
Gróf Ráday az én édes reményem,
Hű gyermeke a hős magyar nemzetnek,
Megválasztjuk azért újra követnek.*

*Gróf Ráday igaz magyar szívében,
Rákóczy vér lüktet minden ereben
A szabadság nagy hősenek utódja,
Nem félünk, hogy jogainkat feladja.*

*Minden magyar a hi igaz hazafi,
Szíve-buját Rádaynak tárja ki,
Kiáltuk hát, Zenta hű polgárai,
Éljen a mi követünk, gróf Ráday.*

Rigómezei dalok.

Bácsics Györgytől.

(Zombor, 1882. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.)

II.

A rigómezei szerb népdalok magyarra fordításának helyes méltatása szempontjából, mindenekelőtt számolnunk kell egyáltalában a szerb népdaloknak a magyarba áttételénél érintetlenül nem hagyható egy fontos elvi kérdéssel, t. i. e. népdalok formai visszaadásának kérdésével. Az eredetiben, mint tudjuk, a szerb népdalok — a legújabb időkbeli származó s irodalmi becsesnek nem igen bíró, rövid, pár

sorú, rimes daloeskákat kivéve — nem rimes, ötös trocheusokban írják, majdnem kivétel nélkül szinettel a második láb végén. Kérdés: helyesebb-e e népdalokat az eredeti nem rimes, ötös trocheusok megtartásával, avagy — miután a verselés e neme a magyarban ha nem is szokatlan, de némileg ritkábban használt — rimes, trocheusi, öt lábú sorokban visszaadni, s e szerint: helyesen cselekedett-e a műfordító, midőn a rigómezei szerb népdalok fordításánál, az eredetihez képest, az első módot választotta, vagy sem?

E kérdés a rigómezei szerb népdalok magyarra fordításának bírálatánál már csak azért sem mellőzhető, mert mintegy mérsékelt figyelmetettségű áll előttünk akkor, midőn tudjuk, hogy itt a fordítás első módjáról van szó. Míg a szerb népdaloknak rimes sorokban visszaadása által a műfordító, a szabadabb fordítás terére lépve, ennek természetéhez képest, könnyedén mozog, a jó rimek csínja által sok bibét s foltot eltakarhat, a szép rímelés harmoniájával varázs gyantát vezet át az olvasót néha a legdurvább hibákra is: addig az eredeti verselési formához ragaszkodó műfordító azon kímérhetlen nehézséggel küzd, hogy fogalmakat, melyek a szerb népköltészetben, ennek saját-szerűségéhez képest, itt, az eredetiben, ismert és elfogadott szép, költői szavakban nyerne kifejezést, ugyanezen fogalmakat a magyarban — az eredeti saját-szerűségét híven megőrzendő — a magyarnak szokatlan, végtelenül prózaiaknak tetsző kifejezésekben kénytelen néha, és pedig a tagadhatlanul kisegítésül szolgáló rímelés bájának hiányában, mintegy a szembeütlésnek kiténni, s fordítása, a rímelő mesterséges ültöztetével szemben, a prózához közel állónak látszó igénytelen mezű. Míg az első esetleg sikerült rímelésnek zengetes és igéző összhangja alatt csaknem kedve szerint hagyhat ürt és tapasztaghat, az utóbbinak minden szava fedezetlenül áll, csak annyi igazi értéket mutathatva fel, mennyivel tényleg bír. Az utóbbinak tehát, feladata és helyzete kétségtelenül telette nehéz lévén, e körülményt a higgadt bírálatnak szem elől tévesztetni nem szabad.

Nézzük már most, a fordítás mely módja képes, a szerb népköltészet lényegét tekintve, sikeresebben célhoz vezetni.

Kétségtelen, hogy sok esetben, különösen ott, hol a népdal tárgyánál és arányos terjedelménél fogva erre kiválóan alkalmas, a szerb népdal, rimes sorokban visszaadva, ez által mintegy kárpótlásul viszszanyeri eredetiségének a fordítási átalakulás által lecsiszolt veszteségét, s magunk is egyes daloknak, egyes alkalmakkor, s a népdalok összességével, mint egészen szemben mintegy különvált, magukba zárt darabok képen történő visszaadását tekintve, hajlunk a fordítás e módjához; — de csakis egyes dalok, mint önálló darabok, muló alkalmakkból történt bemutatását tekintve; mert a szerb népdaloknak tömegesen, mint egy összefüggő egészenek, a népdalok összességének eredetiségét, saját-szerűségét magán hordó, egy nemzet összes népköltészetének egész lényegét jellemző, maradó irodalmi jelenségként történő visszaadásánál a rimes sorok használatáról absolute szó sem lehet.

Nem leszünk túlzottak, ha ezen állításunk igazolásul mellesleg megjegyezzük, hogy a szerb népköltészetnek rimekben visszaadása által, ha nem is egészen közel, de mégis arra járunk, azon, némi tekintetben félkomikum felé, melyet látnánk, ha valaki, az eredetinek hű visszatükröztetése gyánant, Homért vagy Horácot rimekben akarná visszaadni. De e mellett, bár a rím használása által egy szerb népdal a magyar költészet és ízlés zamatját meg is nyerheti, bár abból egy kifogástalanul csinos és jó magyar dal lehet: a sajátos formájában századokon át élő szerb népdalnak kielégítő fordítása nem leszen az soha! Vagy bemutatjuk a magyarnak a szerb népköltészet e szüleményeit úgy, a mint azok megszülettek, tehát az anyag eredetisége mellett, a feszelen egyszerűségű, de tagadhatlanul e népköltészet saját-szerűségének jellegét magán hordó ültözetőkben, és ekkor, ha mindjárt a helyenkénti effektus rovására is, fordítunk; vagy pótolni, egészíteni akarunk a magyar ízlés talán egészen ki nem elégítő ez alakon rímeléssel és akkor már közel állunk — az új dal csinálásához. De a magyar irodalomnak — a szerb népköltészet ismertetéséről levén szó — nincsen szüksége a szerb népköltészetből kölcsönzött tárgyú magyar dalokra, hanem a szerb népköltészetet, mint olyant, minden saját-szerűségével visszatükröztető, a magyarba áttüztetett szerb dalokra.

S végül — a mi nem csekély aggodalomra szolgáltatna okot — a szerb népdalok anyaghalmazaival szemben, alig volna remélhető, hogy a csinos rímelésnek sok olyasmi ne esnék áldozatul, a mi a szerb népköltészet jellemzésül okvetlenül híven megőrzendő lett volna.

Igazolja azonban eme nézetünket leginkább azon körülmény, hogy a szerb népdalok fordításánál valamennyi idegen irodalom kitűnő fordító, csaknem kivétel nélkül, megtartották az eredeti nem rimes sorokat. Különbösen pedig maga a magyar népköltészet, de egyáltalában a magyar irodalom sem szükölködik épen költészetének gyöngyei közt — nem érve ide a más szempont alá eső klasszikus mértékeket — nem rimes, hatásteljes, szép költeményekben. Ha jól emlékszünk, Sárosynak a szerb népköltészetből vett tárgyú költeménye: „A világtalan dalnok“ épen a szerb népdalok módjára nem rimes, ötös trocheusokban van és mondhatjuk, gyönyörűen megírva. S ha lapozgatunk a magyar költőkben, alig akadunk egyre is, a ki a verselés ezen nemében a magyar irodalmat egy-egy szemécsedett gyöngygyel ne gazdagította volna — tehát már ez oldalról sem volna szükségünk arra, hogy a szerb népdalok magyarra fordításánál a rímhez folyamodjunk.

A rigómezei szerb népdalok műfordítója tehát csak a helyesen cselekedett, midőn azokat eredeti, egyszerű, nem rimes verselési formájukban mutatta be, visszatükröztetve ez által azon változatlan, ősi medret, melyben a szerb népköltészet aranythordó, számtalan ere összefoly.

Még csak egy körülményt tartunk szükségesnek kiemelni, hogy a rigómezei szerb népdalok fordításának méltatásánál igazságtalanok ne legyünk, s ez azon, majdnem hihetetlen nehézség, mellyel a szerb népköltészet számos sajátságai a magyarban visszaadásra jár. Mi e népdalokat az eredetiben zavartalan élvezettel olvassuk. Gazdag költői, de egyszerű megakadásra okot nem szolgáltató sorokkal van dolgunk, hogy vélnők, olvasásukkor a nyelvtudós tudományának tárát szabadon tehetné félre, arra ez egyszerű népdalok megérthetése, szépségük felfoghatása és átérthetése ép oly kevésbé levén szükséges, mint az azokat olvasni nem tudó, azokat szívből híven előadó világtalan dalnoknak, s az ezt hallgató és megértő pórnének. Itten minden oly tiszta, világos és határozott hogy az olvasó az eredeti szövegen — az itt ott felmerülő török eredetű szavak és kifejezések kivételével — mint másképp talán ki sem fejezhető, tehát mint tisztán természetesen valami, megakadás nélkül megyen végig. Azonban kísértünk meg: egyet-mást bármely idegen nyelvben visszaadni? Érezzük nyomban, hogy meg kell akadunk. A mi az imént egyszerűnek természetesen, és oly kétségtelenné tetszett, most legerőzhetlen akadályként gördül utunkba. Hasztalan keressünk megfelelő, vagy ahoz közel álló, vagy legalább hasonló egyes kifejezést; csak egy szó valódi értelmének helyes visszaadhatása céljából egész körmondatokat igénybe vevő körülírással élünk, s akkor sem adhattuk vissza azt, a mit az eredeti tartalmaz. Csak például hozzuk fel a „zove na svetoga,“ vagy brat od zakletve“ vagy „bratimim te“ vagy „jovanimim te“ vagy „bogom prosto,“ „bog da prosti“ s hason kifejezéseket, melyeket műfordító a magyarban egyhamar kifogásolhatatlan bemutatni, híven visszaadhatni nem fogan, bár mindkét nyelv és költészet szellemét tökéletesen érteni és átérteni, azokat kölcsönösen tolmácsolni bármilyen nagy mérvben képes és képzett legyen is.

Mind ezeknek szigorú szem előtt tartása mellett, vagyunk már most a rigómezei szerb népdalok fordítását közelebből és tüzetesen szemügyre, azon sorrendben, melyben azokat a műfordító munkája tartalmazza.

Az első dal, mely Milica, Jug-Bogdán legifjabb leánya, a későbbi cárné eljegyzésének történetét tárgyalja, csaknem szorúl szóra hű és szép visszaadása az eredetinek. Azt hisszük, hogy a műfordító, ki e dal nehezebb helyeit oly sikerülten tudta visszaadni, a dalnak egyes könnyebb helyeinél kifogásos hatót mutat be. Így István cár megszólításának a kezdetét: „oj boga ti“ műfordító így adja: „istenemre“ — Csaknem sajtó hibának vagyunk hajlandók ez utóbbi szót venni, ha meggondoljuk, hogy műfordító mindjárt pár sorral alább a fenti megszólításra adott feleletnek a kezdő szavait: „oj boga mi“ színté a kifejezésben adja vissza: „istenemre.“ De ha az „oj, boga mi“ „istenemre“-t jelent, mi helyes, akkor az „oj, boga ti“ csak nem jelenthet mást mint „istenemre,“ mit mi a szerb népdalok fordításáról levén szó, elég jónak tartunk; de ha magyarul nem elég magyar, lehetett azt a magyarabb „áldjon (t. ill. úgy) isten“-nel kifejezni, melynél a fenti szerb kifejezés e dalban sem többet, sem kevesebbet, sem mást nem jelent. A „voljan budi, care, na besedi“ sajátságos kifejezésnek a szavakkal: „Vedd kegyesen, cárom, szavaimat“ történet lefordítására meggyezünk ez: A „voljan biti“ tulajdonképp azt jelenti: jó kedvű lenni, guter Laune sein. A „voljan biti na besedi“ azt jelenti, valakinek szavain, beszédén kedvet érezni, mutatni vagy lelmi, valakinek szavait kedvvel fogadni. A népdalban a „beseda“ után nem áll sem „moja,“ sem „tvoja,“ lehet tehát úgy értelmezni, mintha Lázár azt akarná mondani: hogy a cárnak az általa (a cár által) már mondottakon teljék kedve, de úgyis, hogy a cár fogadja kedvvel, ne vegye zokon, a Lázár által elmondandó szavakat. Ha ez utóbbi értelmet vesszük, mi valószínűbbnek látszik lenni, s melyet műfordító is vett, akkor az e szavakkal: „Vedd, kegyesen, cárom, szavaimat“ teljesen nyert kifejezést. A „gospodja djevojka“ a „nemes leányzó“ helyett „úri leányzó“-val, a „sluga“ „jobbágy“ helyett „szolgá“-val lett volna helyesebben kifejezendő, mert a dal történetének országában sem a „nemesség“ osztálya, sem a „jobbágyosság“ nem volt ismeretes. Viszont e sort: „Ti navali secer i rakiji“ egészen helyesen adja műfordító a kifejezésben: „indítsad meg a cukrot, pálinkát“ mert a „navali“ nem jelent egyszerűen „felszolgálni“ hanem tömegesen felszolgálni, a cukor és pálinka sokaságával mintegy meglepni, megrohanni a vendégeket. A kifejezést „kői cemi sjesti uz kuljeno“ szinte jó adja vissza műfordító ebben: „a ki közel ilhet trónusomhoz“ mert a „sjesti, biti uz koljeno“ nem jelent csupán fizikai, hanem átvitt értelemben, bizonyos tisztségi közelséget is, mint az e sorokból is kitűnik:

„Ti ces Marko prvi carovati
A ja cu ti biti uz koljeno.“

Es miután István, a cár, Lázár nősülése által befolyásos barátságot keres, Jug-Bogdán, a nemzet politikai életében hírneves vezér jó barátságát keresve, kétségtelen, hogy az „uz kuljeno“ kifejezés nem a fizikai, a bor iddógálása kedvéért keresett, hanem a cárhoz, tehát a trónhozi jó viszonyban közelséget jelent. A „ni dobiše, ni šta izgubiše“ nem jelenthet mást mint „mit sem ejtettek vagy találtak, és mit sem vesztek“ úgy szinte a „pokloniti“ nem jelent (a dal e helyén) mást mint „ajándékol adni“ s meg vagyunk győződve, hogy az anyai készütséget tanúsító műfordítónak mi sem szolgáltatott okot ezen oly közönséges szónak a „közönséges“ kifejezéssel történt visszaadására mint az egyszerű elnézés — E sorokban:

„Bogdan primi zlatnu kupu vina,
Kupu primi, a piti je neče“

az első verssorban a „primi“ jelenthet „fogni“, „átvenni“ is, de a második verssorban nem mást: mint a kupát, az ajándékol adottat „elfogadni.“

Az egészben véve csinosan lefordított e dalban két verssor tűnik fel különösen nehézkes folyásával. „Nem könnyű, nem azt felemlíteni“, a mi pedig hívebben lett volna így visszaadható: „Nem könnyű azt neki nem említeni“, és, mert a második láb végén a szívet hiányzik, ezen sor: „Milica, legifjabb szülöttere“, de csakhamar felejteti velünk nem kifogásolhatatlan voltukat a dalnak túlnyomó zengzetessége, mely az egész dalon át érezhető, mintegy az eredetinek sa-

játszerű csendes folyására emlékeztetve, mire, a többi közül, e sorok szolgáljanak mutatványul:

„Jug kibontja a szent régi könyvet,
Es beszéli a késő idöket.
Halljátok csak, kedves, jó barátim!
Halljátok csak, miket mond e könyv itt:
Végso idök következnek ránk be,
Kipusztulnak juhaink és búzáink,
Rétjeinkről a méhek s virágok,
Törvény előtt jó komák pörölnek
S testvér testvért hívja ki tusára!“
Valóban, hívebben és szebben alig ha adhatók vissza a szóban forgó népdalnak megfelelő eredeti sorai!

Dr. Pavlovits Jenö.

Szabadka és lakói 100 év előtt.

Karabinszky I. Mátyás 1786 ban Reu ezredesnek a cs. kir. magyar térképészeti osztály főnökének és az elszállásolási főtábornok igazgatójának ajánlva Pozsonyban, így ír:

Mária-Theresiopolis, az-ö t Szt-Mária és régiebb idökben Szabadkának — Szubotianak — nevezetett. Ezen új sz. kir. város Bács vármegyében fekszik, s b. Ami a várost illeti, az 2380 lakházból áll. A főtcán kívül fekvő házak rendetlenül szétszórtva vannak. A Ferencenfüek zárdája, a katonai laktanya és néhány nemes háza a megsemlülésre méltó. Az új plébánia templom — mely a kalocsai érseki templom mintájára épült — nem kevésbé díszűl szolgál a városnak.

Lakóinak száma meghaladja a 23.000 lelket, kiknek egy negyede görög keleti, a többi rom. kath. vallású. A tanács áll 13 tagból és 2 jegyzőből, kiknek a privilegium értelmében — rom. katolikusoknak kell lenniük. Ök hajtanak végre minden jogügyletet — de a forum revisorium a földes úrnak van fenntartva.

A levegő a városban és hozzátartozó környékén mérsékelt, mindenféle korban levőknek igen jó, mivel földje homokos és mély kutai vannak. A város közepén egy kis patak foly keresztül: közelében 3 tó is van, melyek egyikében a békák soh'sem kurutyolnak.

Régei tit magyarok laktak, mi Zömlényi Péter Diák egy privilegiumában is meg van írva. Ezek sok zaklatások miatt más vidékre költöztek, — és helyükbe ő hitű szerbek jöttek, kiket később Dalmaták és Horvátok követtek, kiket itt még mai napig is találhatni.

Szabadka 1743 ig a tiszai örvidékhez volt beosztva, de miután az az országba be lett kebelezve, úgy nekik is abba be kellett nyugodniok. Tekintettel teljesített katonai szolgálataikra, az előbb említett évben szabadalmat nyertes, a melyben a város Szt. Mária nevet kapott, mely elnevezést 1780-ig — szab. királyi városá emeltetéséig — használta. Ezen szabadalmak azonban az orzágtól nincsenek elismerve, mivel a nyilvános országgyűlésnek nem lettek átadva becikkelyezés végett. A bekebelezés alkalmával több szerb — mivel polgárrá lenni nekik nem tetszett — lementek Bánáthba az ottani katonai örvidékhez.

Mivel, hogy így több hely — az elköltözés által — üres lett, Kecskemétről és más vidékről magyarok tel-pedtek le, így tehát az időtől fogva a magyarok képezik a lakosság nyolcad részét. Ide számitanak még a minden évben Morvaországból, úgy Liptó, Arva és Turóc vármegyékbl jövő sok nép, mindkét nemből, kik a földmívelésben munkálkodnak, kik közül mindig néhányan — kiknek nincs kedvük hazájukba visszamenni — itt maradva letelepednek. Nem hiányzanak itt a német kézművesek sem, kik közül azonban sokan vadászattal foglalkoznak és mesterségüket elhanyagolják, s így néha hiányban is szenvednek.

A legtöbb termény, melyből a lakosság jövedelmét huzza — a szarvasmarha, hizalt ökrök, fiatal iovak, juhok, gyapjú és állatbőr kereskedésből áll. A kereskedés nagyobb részt a szerbek kezében van. Mindenemü gabona teles mennyiségben lesz termelve, mely vagy a piacra, vagy a Dunára a hajókra víve, vagy Baján lesz eladva. Bor is terem itt — mi azonban tekintve a nagy néptömeget — helyben lesz eladva és felhasználva.

A katolikusok és egyesült szerbek hasonló nyelven beszélnek, csak az utóbbiaknak beszédjük egy kissé elütö. A dalmaták ruházatuk magyaros, a csizma helyett valamint nyáron úgy télen is boeskor viselnek, mely alá ök egész térdig, a nadrág fölé gyapjú kendöket gyöngyölitenek, mely a legnagyobb ékességnek tartatik, mely nekik egész tarka színt kölcsönöz, mit ök — nyelvük szerint — oboinak hívnak. Mivel-hogy lábaik állandóan e kendökre vannak beburkolva, úgy elképzelhető, hogy undort gerjesztő bűz terjesztenek, mi alig viselhető el. — Az ágyban szalma és erre gyapjú szőnyeg terítve — adja az egész bútorzatot. Házi berendezésük tehát igen egyszerű — Öregeiket tisztelik, innen van, hogy egész családok együtt laknak, kik között a legöregebb a parancsnok, a többiek azonban szolgák és szolgálok. A család legfőhatallab tagjának estenkint mindenkinek — korkülönbség sorrendje szerint — boeskorát le kell búznia és az oboikát levenni, ki kell porolnia, — reggelre pedig mindenkinek a magáét idejében kézbesítenie. Rézserpenyő és hasonló csupokban e nemzetiség nagy gyönyörűséget talál, melyek igen tisztán tartatnak, azonban még nem lát ták be, hogy ilyen cínnel bevont edények a főzésre használva mily ártalmasak.

Felcsügük — kikkel nem a legjobban bíznak — elkészítik házi szükségletüket, mint: vásznat, szőnyeg, kötényt és az említett lábkendőt vagy oboikát stb. — Különösen a szövésben ügyesek és saját nemükben művészek. Egy bizonyos növényből, melynek vörös virága van, készítenek ök sárga, vörös, zöld, fekete festéket, mellyel a megfont gyapjút, mely úgy szőnyegek és más szükségletre lesz használva, oly jól és szépre megfestik, akár a perzsák. A gyapjú fonás és festés hozza magával, — különösen az asszonyok — hogy tisztán nem tartják magukat, hogy kiütést és rüht kapnak.

Különben az egész nemzetiség — mind két nemben — mindig víg kedélyállapotú Régi ütközöketek, és a híres katonákat szeretik legjobban megénekelni, bár a hang és a dallam nem a zenei fülnek való. Mert az ének minden strófája Ó-val kezdődik, mely addig

huzacik míg a szusz elbirja és azután kezdődik csak a dolog meséje. Nagybárá az énekek kérdés és feleletekben foglalják. Sokan, különösen a vén asszonyok készítenek ily énekeket a jelenből; csak valamit meséljen el az ember nekük, úgy azonnal kész az éneken. A nem egyesült szerbek a katolikusoktól, vagy illyrektől „szerbli“ vagy oláhoknak nevezetnek. Az illyr nemzet pedig szójárásuk szerint ily népre oszlik: bunyevácok, dalmaták, horvátok, sokaocok, ciprovácok, kalotnyákok és bosnyákok; az utóbbiak beszélnek leg-szebbül illyriül. Németből

Donoszlovits Vilmos.

Törvényszéki csarnok.

Két lólopással vádolt zombori cigány: Bulgovics István és Bulgovics Mihály bünügyében mondott f. hó 21-én ítéletet a helyi trvszék: Széchenyi József elnök, Jerkovics Antal s Raics Lyabomir bírák, dr. Modor Vidor tanácsjegyzőből álló tanácsjegyzőből álló tanácsban. A kir. ügyész Szakáll Vidor alügyész képviselte.

Bulgovics Mihály és fia István 1882. évi július hó 15-én éjjel 4 óra tájban, a ménesről — amint éjjel bekerített helyen (akolban) tanyáztak — Kemény György, Benák Sztipán és Dékán Jócának 4 lovat ellopták, s amint azokkal a város felé a vetéseken keresztül nyargaltak, Sztricszevits Koszta és Péter által löháton üldözöbe vétetvén, elfogattak s a csendörök kezébe szolgáltatattak.

Ily megrögzött s konok tagadó, mint a 67 éves Bulgovics Mihály, ritkán fordul meg a bíróság előtt. Ez amit két tanu a szemébe mondott, képes volt letagadni s folytonos meséje által nem egyszer hozta derülttségbe a bíróságot.

A kir. törvényszék, tekintve, hogy vádlottak rovtott előéletűek, s hogy a lovakat kerített helyről lopták el, s hogy konok tagadásukkal a bíróságot félrevezetni iparkodtak, fejenként 4 évi fegyházra ítélte.

Nevezetes volt az ötög Bulgovics Mihály, ki az elnöknek azon kérdésére, hogy megnyugszik-e az ítéletben? telelé: „hogy mért nem adtak mindjárt 10 esztendő nek, mikor ö teljesen ártatlan?“ Azonban dacára eme feleségázott, de humoros kívánságának, apellált az ítélet ellen, a kir. ügyész pedig megnyugodott abban.

A Szabadkan megjelenő „Bácskai Ellenör“ sajtó-perében f. hó 20-án ítélt az esküdtszék Budapesten.

Ugyanis Sztocek Károly, e lap szerkesztője, a m. évi 25. és 27 ik számban a hírvetában az állította, hogy Szkenderovics Ödön, a paliesi fürdő pénztárosa, 200 frtot elikkasztott s ebüntényt Mukits János polgármester még kütunte után is palástolta.

A vád- és védbeszéd meghallgatása után az esküdtszék Sztoceket a polgármesterre vonatkozólag a büntető törvénykönyv 250-ik § a alapján bünösnek találta, ellenben a Szkenderovics elleni rágalom vádjától fölmentette. A bíróság ez alapon Sztoceket 300 fit pénzbírságra, 2 havi fegyházra, esetleg — ha fizetni nem képes a rárótt bírságot — további 30 napi fogságra és 98 frt 29 kr. eljárás költség megtérítésére ítélte. Az elítelt semmisségi panaszt adott be.

Helyesbítésül mult számunk Törvényszéki csarnokának dr. Horváth Géza szablyai bíró és Milassin József ügyvéd perére vonatkozólag itt közöljük az eredeti ítélet indokait: Indokok: I. Lázics Natáliának fia, Lázics Milán, Krakutz János megölésén ennek özvegye Krakutz Katalin, a szablyai kir. járásbíró-ág előtt 1879. évi május 5-én 1138. sz. alatt, Milassin József ügyvéd által 210 frt kártérítés erejéig pert indított Lázics Natália és Lázics Maxim (Chuga) mint Lazics Milan t. t. gyámjai ellen. Alperesek elmarasztaltattak, — s miután az ítélet ellen jogorvoslattal éltek, felperesnek biztosítási kérvényére elrendelt végrehajtás folytán, a bíróságnál 276 frt 65 krt tettek le a marasztalási összeg és jár. biztosítására. Azzal vádoltattak már most dr. Horváth Géza szablyai kir. járásbíró és Milassin József felperesi ügyvéd: hogy el-nallgatva a már leérkezett 48562 1881. sz. kir. táblai ítéletet mellyet az I-ső kir. ítélet megsemmisített és felperes keresetével az illetékes törvényszék elé utasított. — Csurogon alperesek kijátszása végett egyetértve Lázics Natáliát és Maximot egy ezeket nézve hátrányos egység kötésére bírták azzal, hogy ha a további végrehajtásokat elkerülni akarják, úgy kénytelenek belegeyezni abba, hogy a letétbe helyezett 276 frt 65 kr. Milassin József ügyvéd, mint Krakutz Katalin meghatalmazottja kezeikbe kiadassék. Az egységet ily értelemben alperesek — telve a végrehajtástól — elfogadták s az 1881. évi ápril 21-én Csurogon dr. Horváth Géza bíró által tényleg fejeztetett. Habár Horváth Gézának az egység megkötésekor a kérdéses kir. táblai végzésről tudomása lehetett, mert arra az elintézést 3 nappal az előtt rávezette. Ezen körülmény azonban a végtárgyalás folyamán kihallgatott tanu vallomásaival szemben vádlottak elítélésére indokul nem szolgálhat. — Mert Vörös István, Pukolák András, Fazekas Erzsé és Gautner Gáspár, továbbá Vučerics Gábor és Magosi László, meghírt tanu vallomásaiból, a következő tényállás derült ki: Lázics Milán a kérdéses időtájban maga jött el Milassinhoz Szablyára, kérvén őt, hogy a Krakutz téle követelés tekintetében, egyezzek ki velök, mert ugymond őt katonának besorozták, s ez okból kölcsönt akarnak felvenni, a mit pedig nem kaphatnak mindaddig, míg ingatlanai a Krakutz téle követelés erejéig bekebelezett zálogjoggal terhelve van; Milassin erre azt mondta, hogy ha egyezkedni akarnak, úgy jöjjenek be Szablyára, az egységnek a bíróság előtt leendő megkötése végett; — de miután Lázics Milán azt állította, hogy Lázics Maxim, aggkora és betegsége miatt nem jönet Szablyára, — abban állapodtak meg, hogy az egység Csurogon fog felvétetni, ha majd egyszer a járásbíronak és Milassinak együtt lesz ott dolga. Így történt, hogy mult évi ápril 21-én, midőn dr. Horváth Géza járásbíró és Milassin ügyvéd Magossi László tolnokkal két helyszíni tárgyalás végett Csurogra jöttek, ezeknek elvégzése után, Milassin a községházhoz hivatta Lázics Natáliát, s őt a községi irodába a járásbíró elé vezetvén Lázics Natália maga kérte a bíró, hogy miután tovább perlekedni nem akar s Lázics Maxim öreg és beteg ember letére Szablyára nem me-

bet, c
Milas
kérdé
Maga
talián
is ira
végből
is alá
sából.
Natal
szönte
egy 2
Kra
most
törlés
a fenn
— ad
panasz
birva
egyess
tal let
zett k
köles
tak, a
volta

11-én
Raszla
Torda

47. sz
vég. 10

A
c. 102.

bódság
zése ál
vára G
ronyai
január
eddig e
jég el
lag let
lakásán
kemény
utján e

delő vé
közégl
hó 23-i
tik és
jegyzés
ezen á
értelmé
adati

A
évi LX
rint les
K

2205. sz.
1882.

het, ott Csurogon venné fel az egyességet, melyet ő Milassinál már eleve megbeszélte. Ekként jött létre a kérdéses egyesség, mely a jbiró tollbamondása után Magassy tollnok által írásba foglaltatott, Lázics Natáliának szerb nyelven megértelmeztetett, s általa alá is iratott; hasonlóképp megértelmeztetett a később e végből a jbiró elé jött Lázics Maximinnak is és általa is aláíratott. Ezekon kívül Gautner Gáspár vallomásából, még az derül ki, hogy néhány nap múlva Lázics Natália Milassinhoz Zsablyára jövéen, még meg is köszönte Milassinak, hogy az egyességet létrehozta, s egy 24 frtos kötvényt adott át neki azzal, hogy a Kraktusz-féle követelést a telegkönyvből töröltesse, a most említett 24 frtot hajtsa be, s ebből 15 frtot a törlési kérvényre és 4 frtot a behajtásért tartson meg, a fennmaradó 5 frtot, pedig neki — Lázics Natáliának — adja vissza. Mindezekből tehát kiderült az, hogy panaszosok ezen egyesség megkötésére nem lettek reá bírva, hanem azt maguk kívánták, sőt a pernek ezen egyesség által véglegezése érdekében állt, mert ez által lehetségessé lett téve, hogy ingatlanai a bekebelezett követelés terhétől előbb szabadulnak meg, s ők a kölesön ügyeletet megköthetik. Ezekhez képest vádoltak, az ellenük e miatt emelt vád alól felmentendők voltak.

Kelt Pancsován a kir. tszéknek 1882. október hó 11-én tartott tanácsülésében. Herglotz s. k., elnök. Raszlavicz s. k., tjtő. — Hivatalos másolat hitelül: Torday József, irodaigazgató.

Csöndes bereknek . . .

Csöndes bereknek halk zajába
Úgy vágytam egykor, régen én;
Elzárva, messze a világtól —
Nyugtom csak is ott lehetém.
Oh! én kerültem a világot;
Magányba' volt csak életem!
S ha kérdezők, csak azt feleltem: —
Jobb itt nekem! . . .

De most szeretsz, virágom, üdvöm!
— Kétes napok eltűntenek —
Sötét bereknek néma csöndje
Nem hívogat már engemet!
Szeretni kezdem a világot,
Teveled én egyetlenem . . .!

Tudod te jól, tudod te, hogy mert: —

Jobb itt nekem! . . .

Petrikás Mór.

Epigrammok.

B. a „nagy fecsegő“ arcképe alá.

Megleptél az arcképpéddel,

Itt vallom be e sorokba':

Féltetemben legelőször

Itt látom a — szád befogva.

Egy sertéskupec csődügyében.

Földi szerencsénknék divatos jelképe, a dísznő:

Ámbár biztaltad — néked ugyan beadott.

K. V. bölcselkedése felett.

Te irsz, és hiszed, hogy szolgálz a tudásnak,

S nevezed munkádat »elmefuttatás«-nak . . .

No, egy tanulságot vehetni is róla:

Bajos futtatni egy — meklenburgi lóval.

Ama bizonyos templom perselye.

Nagy lakat őrizi e perselyt; és őrzeni jó is

Ily szomorú titkot: hogy — ki se vet bele pénzt.

Egy „nagy“ férfinhoz.

Hórhorgas természethez —

Litánia ferdeséged:

Lehetetlen beleírni

Egy kis — epigrammba téged.

Kozma László.

NYILTTÉR. *)

Tekintetes szerkesztő ur!

A »Bácska« 43-ik számában Tóparti József aláírással személyem ellen oly szemtelen rágalmak irattak, hogy azokat szó nélkül nem hagyhatom.

Tóparti József recte Bergl Emil tanító személyével nem tartom érdemesnek foglalkozni, csak az igazság érdekében van szerencsém

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Mészáros Imre jankováci lakos sajátkezűleg az itteni városházánál aláírt, úgy Csincás János s. jegyző és Fazekas György h. bíró két tanú aláírásával ellátott és kezeim közt levő nyilatkozatát egész terjedelmében közölni.

Nyilatkozat:

Az igazság és kötelesség érdekében ezzel ünnepélyesen kijelentem, hogy a »Bácska« 43-ik számában Tóparti József aláírással megjelent cikkek azon részét, mely azt állítja, hogy Dohány Ignác ur tőlem tisztelettel alulírottól a nekem kölcsönzött 250 forint után 5 napra 5 frtot vett el kamat fejében — alávaló hazugságnak nyilvánítom, sőt a neki jószántomból felajánlott csekély viszonyszolgálat elfogadását is megtagadta — a miért is sietek Dohány Ignác urnak ez úton szivességeért köszönetet mondani.

Kelt Jankovácson, 1882. október 19.

Előttünk:

Fazekas György s. k. h. bíró.

Mészáros Imre s. k.

Csincás János s. k. s. jegyző

A mi pedig a többi két állítást illeti az ép oly vakmerő hazugság és állítás, mint az állítása a mit Mészáros Imre jankováci lakos nyilatkozatával megcáfolt.

Tóparti József, recte Bergl Emil, csak gép bizonyos semita uri ember kezében, kinek nevét noha jó gépész az egyszer elhallgatom, de jöhét idő a mikor egész nagyságában és kicsinységében lesz szerencsém bemutatni.

Végre még azt is kijelentem, hogy Tóparti Józseffel, recte Bergl Emillel sem itt, sem máshol találkozni nem fogok.

Jankovácson, 1882. október 19.

Teljes tisztelettel:

Dohány Ignác.

(Az illetőknek elégtételül ezennel kijelentjük, hogy többé Bergl Emil volt jankováci levelezőnkől semmit el nem fogadunk. A mi lapunk nem személyeskedésre való. Szerk.)

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.

Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

47. szám.
vég. 1882.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hódásági kir. járásbíróóság 2096/1882. polg. számu végzése által a hódásági takarékpénztár végrehajtató javára Gáity Jován, Gáity Szima és Mártiy Mita déronyai lakosok ellen 250 frt tőke, ennek 1881. évi január hó 1-ső napjától számítandó 8% kamatai és eddig összesen 42 frt 90 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 440 frtra becsült u. m. Gáity Jován lakásán 70 drb birka; Gáity Szima lakásán 12 öl kemény tűzifa és Mártiy Mita lakásán lefoglalt 6 öl kemény hasáb fából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 2096/1882. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Déronyán a község házában leendő eszközzésére 1882-ik évi október hó 23-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Hódásághon, 1882-ik évi október hó 15-én.

Mortenson Gyula,

kir. bírósági végrehajtó.

272. szám.
1882.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tekintetes kir. járásbíróóság 260. számu végzése által a kernyajai árvtár végrehajtató javára Keller Mátyás és neje szül. Gärtner Gertrud kernyajai lakosok ellen 202 frt 50 kr. tőke, ennek 1881. évi január hó 1-ső napjától számítandó 8% kamatai és eddig összesen 55 frt 90 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 343 frtra becsült 3 ló, koezi, 1 tehén, butor és ágyneműkből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 4086/1882. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Kernyajai község házában leendő eszközzésére 1882. évi október hó 28-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1882-ik évi október hó 16-án.

Oláh János,

kir. bírósági végrehajtó.

48. sz.
végr. 1882.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hódásági kir. járásbíróóság 2097/1882. polg. sz. végzése által a hódásági takarékpénztár végrehajtató javára Pávlovits Szteván, Dimity Avram, Gáity Szima és Gáity Tódor déronyai lakosok ellen 400 frt tőke, ennek 1881. évi ápril hó 1-ső napjától számítandó 8% kamatai és eddig összesen 48 frt 90 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 814 frtra becsült, Pávlovits Sztevánnál 120 pesti mérő zab; Dimity Avramnál 50 db birka és Gáity Szimánál lefoglalt 60 darab birkából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 2097/1882. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Déronyán a község házában leendő eszközzésére 1882. évi október hó 24-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Hódásághon, 1882-ik évi október 15-én.

Mortenson Gyula,

kir. bírósági végrehajtó

2205. sz.
1882.

Árverési hirdetmény.

Gyurgyevo községben az ital- és hűsmérségi-jog 1883. évi január 1-től számítandó három egymás utáni évre nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe kiadtni fog.

Az árverés 1882. évi november hó 19-én d. e. 9 órakor Gyurgyevo község házában f. g. megijetteti. A kiáltási ár a jelenlegi évi haszonbérleti összeg vagyis 1051 frt.

Az árverezők tartoznak a kiáltási árnak 10% mint bántépén az árverezési bizottság kezéhez lefizetni.

Írásbeli ajánlatok, ha azok 50 kros belyegjeggyel és a kiáltási árnak 10% összeggel terhelve, és azon kijelentéssel ellátva vannak, hogy ajánlattevő magát az árverési feltételek, melyeket jól ismer, aláveti — színte az árverezést megelőző óráig elfogadottnak. — Későbbi ajánlatok figyelmen kívül hagyatnak. — A bővebbi árverezési feltételek a jegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt betekinthetők. Gyurgyevo, 1882. október hó 16-án.

Jancsó Ödön s. k.
jegyző. 3-1

Schuljanszki Szergej s. k.
bíró. 3-1

Teljesen jó karban lévő Förster-féle álló zongorám (Pianino) eladó.

Cservenkán, 1882. okt. havában.

Karl Bálint,

jegyző.

3-1

Szilbás községében

240 frt évi fizetéssel jegyzői

gyelkoronok kerestetik. —

Kiszolgált avagy tartalékos katonák

vagy honvédek előnyben részesül-

nek.

3-3

Boreladás.

F. évi október hó 27-én délelőtti 9 óra-

kor árverés leendő

vagy 8000 liternyi

finom fehér ó-borokra,

Basa-utca, Markovits Ferenc-féle házban.

A borok hordóstól együtt árvereztetnek.

Nagy választékú raktár fűszeres, norinbergi és rövid-árú-cikkekben.

Ajánlom a megyei gazdasági egyesület tavali kiállításán is kitüntetett

saját gyártmányú

ECETSZESZEMET

a t. gazdasszonyok figyelmébe.

Boltomban mutathatok két éves ugorkát és paprikát, mely ecetem kitűnő minőségéről tanuskodik.

Háromszoros ecetszesznek literje 12 kr. Ebből egy liter kétannyi vízzel föleresztve, a legjobb tartós ecetet adja.

Ecetnek literje 5 kr.

ENGEL ADOLF,

kereskedő
az „Elefánt” szálló átellenében.

Nagy választék mindennemű kézi kosarakban, olcsó árak mellett.

Nagy választékú raktár fűszeres, norinbergi és rövid-árú-cikkekben.

Alulírottak a legjobb hírnévben, és a 40 év óta fenálló néhai

POPITS ISTVÁN

„fűszer- és gyarmatárú-kereskedését” Zomborban

átvettük. Iparködésünk oda irányul, ezen üzlet nagybecsű hírnevét továbbra is fenntartani, a minek fenállása óta szakadatlanul örvendett, — ennek folytán azon kellemes reménnyel kecsegtetjük magunkat, hogy az jövőre nézve is azon bizalomban részesülend, a melyben mai napig általánosan részesült.

Bátorkodunk azért düstartalmú **árú-raktárunkat**, mindennemű **fűszer- és gyarmatárúinkat**, idei töltésű **ásványvizcinket**, **bel- és külföldi borainkat** sat. lehetőleg **olcsó árakon** ajánlani.

Kiváló tisztelettel

HRABOVSKY és SZTRILICH.

Lészállított tűzifaárak.

A közelgő téli időnyre szükségelt tüzelőanyag jutányos ár mellett beszerezhetése céljából közöljük leszállított árjegyzékünket azon megjegyzéssel, hogy tűzifánk **legjobb minősége** és **tömör rakása** miatt igen ajánlható, továbbá hogy nagyobb megrendeléseknél külön árkedvezményt nyújtani hajlandók vagyunk.

A vaspálya melletti raktárunkban:

4 köbmtr I. r. tölgy hasábfá	11 fnt — kr.
4 „ „ szil „	12 „ „
4 „ „ cser „	13 „ 50 „
4 „ tölgy dorongfa	8 „ 50 „
4 „ szil „	9 „ — „

Az apatini hid mellett:

4 köbméter puha hasábfá	7 fnt — kr.
2 „ rövid puhafa	3 „ 75 „

3-3

Roheim testvérek.

Valódi

ORVOSI MALAGA-SECT

A klosterneuburgi csász. kir. borkíséleti állomás vegyelemzése szerint

Kitűnő jó, valódi malaga, mint kitűnő erősítő-szer elerőtlenedett betegek, üdülők, gyermekek stb. számára, a verszegénység és gyomor-gyengeség ellen legkifejtőbb hatású, és eredeti palackokban s törvényesen bejegyzett védjegy alatt

VINADOR SPANYOL BORKERESKEDÉSNEK
BÉCS HAMBURG
fr. 2.50 és fr. 1.30 eredeti árak mellett 6-6
Kapható: Sauerborn Károly gyógyszerárúháza Zomborban.

Tűzifa-eladás.

4 köbméter tölgy hasábfá	11 fnt 50 kr.
4 „ cser „	13 „ 50 „

Utaltványok Gromilovics Károly vendéglősnél váltathatók, apatini út, a „Fehér bárány” fogadóban.

A faraktár: „a hét évábhcz” címzett fogadó mellett.

3-2

2474. sz.
tkvi. 1882.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy id. Keller Ferenc kernyai lakos, mint Kohn Adolf és a kernyai I. takarékos és segély szövetkezet engedménycsének Quiring József kernyai lakos ellen az 1200 fnt és 1150 fnt hátralékos tőke, egy az egész 2400 fnt és 2300 fnt tőke utáni 6 % kamat, — 5 fnt 65 kr. óvási, 1/3 % váltódíj, 85 fnt 75 kr. megállapított per és végrehajtási, egy az árverési díjjal együtt árverési kérvényérti. — most meghatározott 40 fnt 95 kr. és még felmerülendő költség iránti ügyében a kernyai 620. sz. telekkönyvi Quiring József nevében álló A. I. 405. öisz. 1600 fnta becsült ház és beltelekre nézve az árverés elrendeltetvén, ugyanezen ingatlan 1882. évi december hó 19-ik napján d. e. 10 órakor e k. telekkönyvi hatóság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a kiküldött árón alul is el fog adni a következő feltételek mellett:

1. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan fenti becsarának 10 %-át készpénzben a kiküldött kezéhez letenni.

2. Vevő köteles a vételért két egyenlő részletben, és pedig: az első felét az árverés napjától számítandó két hó alatt, — a második felét ugyanazon naptól számítandó három hónap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6 % kamattal együtt az 1881 évi 39425. sz. a. a bírói letétek kezelésére nézve kiadott rendeletben meghatározott módzatok mellett, a zombori m. kir. adó, mint bírói letéti pénztárnál befizetni; a bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

3. A tulajdonjog bekebelezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog vevő javára hivatalból eszközöltetni. Az átruházási költségek — és az árverési naptól fogva az adó is vevőt terbelik.

4. A vevőnek vételi bizonyítványát az 1881. LX. t. c. intézkedései értelmében csak az esetben fog kiadni, ha az árverés napjától számított 15 nap alatt az idézett törv. cikk 187. § a intézkedésének megfelelő utóajánlat nem tétetik.

5. A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tenne, a megvett ingatlan az érdekelt felek bármelyikének kérelmére, az 1881. évi LX. t. c. 185. § a értelmében vevő veszélyére és költségére, — bánatpénzének elvesztése mellett újabb árverés alá bocsáttatni fog.

6. Végre a C. I. és 2. sorsz. a. Quiring Mátyás és Krisztina javára bekebelezett haszonélvezeti jog a fennidézett törvény 163. § a szerint az árverés által nem érintetik.

Zomborban, a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnak 1882. évi április hó 27-én tartott üléséből

Dr. Millássevics, Széchenyi József,
kir. trvszéki jegyző. 3-2 kir. trvszéki elnök.

Zombor. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdája.

Hoffmaláta kivonati egészségi sör

HOFF JÁNOS-féle maláta kivonati egészségi csokoládé.

58-szor kitüntetve, sáplóiban és ideggyengeségben szenvedőknek, minden háztartásban a leghasznosabb.

Legújabb gyógyjelentés 1882. június 2.
a Hoff János-féle maláta kivonati egészségi csokoládé gyógyhatásáról.

Medikon, Wetzikon mellett (Svájc).

Tekintetes ur! Az ön Hoff János-féle maláta kivonati egészségi csokoládéjának kitűnő gyógyhatása folytán, melynek tanúságát személyiségem, az előkező s a vagyonszámból hűgyvül a leginkább nyilvánított mellett, úgy annyira, hogy az ön készítményei a Svájcban méltó hírnév és a legelőször érdeklődésben részesülnek. Felkérem ennél fogva 10 fnt 1-5 számú maláta kivonati egészségi csokoládéjának ismét megküldésére. Az összeget postautalvány mellett küldöm.

Mély tisztelettel Ramp Erzsébet, igazgatónő.

Hoff János es. kir. udvari szállító urnak

BÉCSBEN, gyár: Grabenhof, Bräunerstrasse 2.
Fabrikniederlage & Comptoir, I. Graben, Bräunerstrasse 8

FŐRAKTÁRAK: Zomborban: Gallé Emil gyógyszerész és Hrabovszky és Sztrilich (ezelőtt Popics I.). — Baján: Michits István. — Cserevenkán: Knerfely F. — Djakováron: Kohn A. — Eszéken: Wilhelm J. és társa. — N.-Beckereken: Mencer L. gyógyszerész. — N.-Kikindán: Bothwen Péter. — Ujvidéken: Wagner testvérek. — Pancsován: Rodda F. gyógyszerész. — Vukovárt: Michailovich Theod. — Versetzen: Hoffmann testvérek. — Szabadkán: Gály György gyógyszerész és Zentán: Kupkay Géza gyógyszerész.

Hoff János-féle maláta kivonati csokoládé

A legjobb

szivarka-papir

LE HOUBLON

francia gyártmány.

Utánzókat óvunk.

Ezen szivarka-papir csak akkor valódi, ha minden egyes papiron e bélyeg **LE HOUBLON**, és minden egyes carton az alábbi övöjegy és aláírás: I. van elhatva.

Rowley & Henry
Propriétaires du Brevet

C. C. S. FABRIQUE

CAWLEY & HENRY, aléinege Fabrikanten, PARIS
Seuls Fabricants brevetés des Marques:

PAPIER ANANAS LE DRAPEAU NATIONAL
Coeur de Maitre Blanc ou Maitre
Qualité supérieure Aux Armes de chaque Pays

22-18

Harlander

kötőfonala és orsócérnája

(Strickgarn) 15-2 (Spulenzwirn)

A bécsi és párisi világtárlaton a legelső díjakkal kitüntetett.

Kitűnő minősége miatt közkedvelt.

A kötőfonal gyári jegye. Kaphatók a haza min- gyári jegye. den nagy- és forgalmas kis-kereskedésében.

LEIPZIGER PREIS-MEDAILLE
VITTELÉNYI
PARIS 1875

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

legtisztább égvényes

SAVANYU-KÚT

legjobb Asztali-és üdítő ital,
kitűnő hatásúknak bizonyított kőnőgésnél, gége bajoknál, gyomor-és hólyag hurutnál.

ÉDECSÉK

(az emésztés elősegítésére).

Mattoni Henrik, Karisbadban (Csehország).

Csak az a valódi, melynek címlapja és dugaszolása a mellékelt felirattal meg egyező, azért különös figyelemre méltandó.

MATTONI'S
GISSHÜBLER

40-33